

Torah from Around the World

In het Jodendom leeft het besef dat je samen met andere mensen het heilige kunt vinden. Om te begrijpen wat het leven werkelijk is, moet je het delen.

Harold S. Kushner

Sjabbat 1 juni 2019 / 27 Ijar 5779, Bechoekotai, Wajikra/Leviticus 27:1 - 34

Tanach blz. 257 - 260

Haftara: Jesjaja 24: 1 - 23

Tanach blz. 837 - 838

vertaler: Paula Reisner

Commentaar: Matthew Berkowitz is leider van het Israël Programma aan het Jewish Theological Seminary te New York.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <http://www.itsa.edu/challenge-to-us>

Bechoekotai daagt ons uit

Zegeningen gaan in vervulling door te reizen. De reis kan zo eenvoudig zijn als het aansteken van Sjabbatkaarsen of zo gecompliceerd als het verlaten van het comfort van je huis om nieuwe werelden te ontdekken. Hoe dan ook, dat wat vertrouwd is, wordt achtergelaten en een nieuwe realiteit daagt je uit om te groeien en zodoende Gods zegen te verdienen. Zo daagt ook de sidra van deze week ons uit.

Sidra Bechoekotai, die de epiloog vormt van Wajikra/Leviticus, begint met de belofte van Gods zegen en de beeldspraak van een reis: „als jullie met Mijn voorschriften door het leven gaan (letterlijk: lopen, red.)” - *im bechoekotai teléchoe* - , zegt God tegen het joodse volk, „en getrouw Mijn geboden naleven, zal Ik jullie op gezette tijden regen schenken, zodat het land opbrengst geeft en de bomen vrucht dragen.”(Wajikra/Leviticus 26:3-4)

Het thema en de taal van deze *pasoek* (vers) brengt Gods oproep tot een individu, Awraham, in Beresjiet/Genesis 12, in herinnering. Daarin belooft God ook een zegening, en Awraham beantwoordt Gods oproep, *lech lecha* („Ga!”, red.), en verlaat zijn land van herkomst. Als men op dezelfde fysieke plek blijft, blijft de belofte van zegen slechts een belofte. Fysiek bewegen is innig verbonden met spiritueel bewegen. Inderdaad moet Awraham weggaan uit zijn geboorteland, de plek van zijn voorouders om de belofte van Gods zegen te verwerkelijken.

Om het openingsvers van deze sidra te verklaren, vraagt Rasji: „*Zou het kunnen dat dit vers alleen verwijst naar het handhaven van Gods geboden? Dit kan men concluderen uit de tweede passage, ‘en getrouw mijn geboden naleven’.* Maar wat is de betekenis van de eerste zinssnede: ‘Als jullie met Mijn voorschriften door het leven gaan’? Dit betekent dat men zich hoort in te spannen, zelfs als het pijnlijk is, met het leren van de Tora.”

Volgens Rasji lijkt de reis waaraan gerefereerd wordt in ons vers dus op de fysieke reis van Awraham. Deze reis van lichaam en geest omvat dezelfde investering door en in de eigen persoon, en hetzelfde ophouden met routines. Men offert tijd op en ziet af van andere activiteiten om de zegen van het leren waardig te zijn. Alleen het naleven van de geboden is niet voldoende; men moet zich erop toeleggen om een diepere essentie te ontdekken. Dit leerproces wordt dan een onmisbaar deel van het naleven van geboden. Juist door het leren van Tora, verlaat men het bekende en wordt men uitgedaagd op manieren, die men eerder niet had verwacht. Het is geen wonder dat het Jodendom naar zijn wetssysteem verwijst met het woord *halacha* – ‘de weg’ of ‘het pad’. Door fysieke en spirituele reizen worden we niet alleen Gods zegen waard maar ook Gods nabijheid.

Het Hebreeuwse woord *lalechet*, ‘lopen’ of ‘aan een reis beginnen’, wordt een motief van de sidra. Als gevolg van het *lopen* op Gods wijze, wordt ons een machtige belofte door God gegeven: „Ik zal temidden van jullie *lopen*” (Wajikra 26:12, letterlijke vertaling). Rasji licht toe dat Gods tegenwoordigheid zo sterk gevoeld zal worden dat het zal zijn alsof God letterlijk tussen ons vertoeft. In antwoord op de menselijke bereidheid om deze reis te beginnen, belooft God om actie te ondernemen. De derde keer dat er sprake is van *lopen* in deze sidra, verklaart God, „Ik heb jullie rechtop laten *lopen*” (Wajikra 26:13). Hier verwijst *lalechet* naar hoe God de Israëlieten uit Egypte

bevrijdde en hen leidde op de weg naar de Tora en het Land Israël. Want het is de door God gegeven vrijheid – hand in hand met Tora – die ons in staat stelt om met opgeheven hoofd te lopen. Maar hoe lopen we samen met God?

Er is een fascinerende midrasj, die ons en Gods lopen/wandelen met elkaar in verband brengt: „*Rav Chama, zoon van Rav Chanina, zei: ‘Jullie zullen Adonai, jullie God, volgen (lett. lopen, red.) (...)’ (Dewariem/Deuteronomium 13:5). Is het mogelijk om de Sjechina (Gods ‘Aanwezigheid’ red.) te volgen (lett. achter God te lopen, red.)?! (...) Wat dit vers betekent is dat jullie in de ‘voetstappen’ (lett. attributen, red.) van de Eeuwige behoren te volgen. Hij kleepte de naakten: ‘Adonai, God, maakte voor de mens en zijn vrouw kleren van dierenvelen en trok hun die aan (...)’ (Beresjiet/Genesis 3:21). Daarom moet ook jij de naakten kleden. HaKadosj Baroech Hoe (De Heilige Bron van Zegen is Hij) bezocht de zieken: ‘De Eeuwige verscheen opnieuw aan Awraham bij de eiken van Mamré (...)’ (Beresjiet 18:1). Daarom moet ook jij de zieken te bezoeken. (...) De Heilige Bron van Zegen is Hij troostte de rouwenden: ‘Na Awrahams dood zegende God Jitschak, zijn zoon’ (Beresjiet 25:11). Daarom moet ook jij rouwenden troosten. HaKadosj Baroech Hoe begroef de doden: ‘en Hij begroef hem (Mosjé, red.) in een vallei in Moav’ (Dewariem 34:6). Daarom moet ook jij de doden begraven. (BT Sota 14a)*

Deze midrasj geeft ons een mooi inzicht in wat het werkelijk betekent om in de voetstappen van God te *lopen* – door het leven te gaan. Het naleven van mitzvot zoals het kleden van de naakten, bezoeken van de zieken, troosten van rouwenden, begraven van de doden, en leren van Tora zijn enkele van de gelegenheden die ons gegeven worden om op Gods manier door het leven te gaan. Toch, precies zoals God ons de capaciteiten geeft om dichterbij te komen door Gods levenswandel (halacha) na te leven, zo hebben onze daden van liefdevolle vriendelijkheid de mogelijkheid om God naar ons toe te trekken.

Nu Sjawoet dichterbij komt, kunnen we geen betere heldin bedenken voor het ondernemen van zo'n reis dan het personage Roet. Roet verklaart aan haar ontredderde schoonmoeder Naomi: „Waar u gaat, zal ik gaan [*ki el-asjer telchi, elech*]” (Roet/Ruth 1:16). Roets absolute onzelfzuchtigheid en trouw aan de weg die ze kiest, vinden hun weerslag in de passie en het bewustzijn dat aan deze woorden ten grondslag ligt. Haar verklaring is persoonlijk, in de eerste persoon enkelvoud, *ik zal gaan*.

Zo daagt Bechoekotai ons uit. En net als Roet moeten wij bereid zijn om de *halacha* – het pad, dat God uitstippelt – te omarmen, door God te volgen en met God te wandelen. Moge ieder van ons, zoals Roet, de kracht hebben om te verklaren, „*Ik zal gaan*”, en onze reis beginnen.